Schattelesz Józsefné Dédunokájával

Ez anyai nagymamám [Schattelesz Józsefné, szül. Goldarbeiter Netti] Jánossal, a fiammal. Ez egészen biztosan a Conti utca, a szüleim lakása.

Az anyai nagyszülők Újvidékről jöttek. A nagypapának valami vegyeskereskedése lehetett, gondolom, ahol cérnától kezdve a vasoszlopokig minden volt. Ők Újvidéken egész biztos, hogy nagyon tisztes polgári jólétben éltek. Aztán egy szívességből aláírt váltón mentek tönkre, így jöttek fel Pestre.

A nagyanyám 1852-ben született, nem tudom, hol, és azt hiszem, szűcsök voltak a szülei. Innen jöhetett a nagyanyám készsége, hogy mindent meg tudott varrni. Ott ült a varrógépnél, és varrt. A nagyanyám mindent varrt, kalapot és szalmakalapot s zsabós ruhát. Mindig nagyon netten öltözködött. Varrt cipőt, mert megtanulta.

Otthon németül beszéltek, és a nagyanyám Goethét olvasott, és Faustot idézett németül nekem. Ezt csak azért mondom, hogy a szintet érzékeltessem. Nagyon sokat köszönhetek a nagymamámnak. Ez egy Schubert album. Ez van beleírva: "Meinen lieben Enkel Tibor" (Az én kedves Tibor unokámnak tartós megemlékezésül), és az aláírás: özvegy Schattelesz Józsefné.

Én azt hiszem, hogy ezek a bácskai zsidók németül beszéltek egymás között. Legalábbis a nagyanyám szívesebben beszélt németül. Lehet, hogy anyámmal is németül beszélt, ezt nem

tudom. De egyszer régen volt a kezemben egy levelezőlap, amit a fiának, Richárdnak, aki akkor katona volt, írt németül.

A nagyszüleim annyira voltak vallásosak, hogy a kóserséget tartották, a nagyünnepekkor elmentek a templomba, és péntek este azért még volt gyertyagyújtás.